

GK 16
7/8102

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/47/116
Konu : Yazılı soru önergesi

02./02/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 04/06/2009 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-13467 sayılı yazı,
b) 16/06/2009 tarihli ve 1397/3108 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, İzmir Milletvekili Ahmet Ersin tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/8102 Esas No.lu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:

Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/204/475

01.02/2010

Konu : Yazılı soru önergesi

Sayın Ahmet ERSİN
İzmir Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/8102 Esas No.lu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A- Anayasanın;

1- "Mahkemelerin bağımsızlığı" kenar başlıklı 138 inci maddesinde,

"Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Görölmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.

Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değıştirmek ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.";

2- "Hâkim ve savcılarının denetimi" kenar başlıklı 144 üncü maddesinde,

"Hâkim ve savcılarının görevlerini; kanun, tüzük, yönetmeliklere ve genelgelere (Hâkimler için idarî nitelikteki genelgelere) uygun olarak yapıp yapmadıklarını denetleme; görevlerinden dolayı veya görevleri sırasında suç işleyip işlemediklerini, hal ve eylemlerinin sıfat ve görevleri icaplarına uyup uymadığını araştırma ve gerektiğinde haklarında inceleme ve soruşturma, Adalet Bakanlığının izni ile adalet müfettişleri tarafından yapılır. Adalet Bakanı soruşturma ve inceleme işlemlerini, hakkında soruşturma ve inceleme yapılacak olandan daha kıdemli hâkim veya savcı eliyle de yaptırabilir.";

B- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

1- "İletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması" kenar başlıklı 135 inci maddesinde,

"(1) Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturma ve kovuşturmada, suç işlendiğine ilişkin kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının kararıyla şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişimi tespit edilebilir, dinlenebilir, kayda alınabilir ve sinyal bilgileri değerlendirilebilir. Cumhuriyet savcısı kararını derhâl hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmidört saat içinde verir. Sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi halinde tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından derhâl kaldırılır.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

(2) Şüpheli veya sanığın tanıklıktan çekinebilecek kişilerle arasındaki iletişimi kayda alınamaz. Kayda alma gerçekleştikten sonra bu durumun anlaşılması hâlinde, alınan kayıtlar derhâl yok edilir.

(3) Birinci fıkra hükmüne göre verilen kararda, yüklenen suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespiti imkân veren kodu, tedbirin türü, kapsamı ve süresi belirtilir. Tedbir kararı en çok üç ay için verilebilir; bu süre, bir defa daha uzatılabilir. Ancak, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili olarak gerekli görülmesi halinde, hâkim bir aydan fazla olmamak üzere sürenin müteaddit defalar uzatılmasına karar verebilir.

(4) Şüpheli veya sanığın yakalanabilmesi için, mobil telefonun yeri, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının kararına istinaden tespit edilebilir. Bu hususa ilişkin olarak verilen kararda, mobil telefon numarası ve tespit işleminin süresi belirtilir. Tespit işlemi en çok üç ay için yapılabilir; bu süre, bir defa daha uzatılabilir.

(5) Bu madde hükümlerine göre alınan karar ve yapılan işlemler, tedbir süresince gizli tutulur.

(6) Bu madde kapsamında dinleme, kayda alma ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesine ilişkin hükümler ancak aşağıda sayılan suçlarla ilgili olarak uygulanabilir:

- a) Türk Ceza Kanununda yer alan;
 1. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80),
 2. Kasten öldürme (madde 81, 82, 83),
 3. İşkence (madde 94, 95),
 4. Cinsel saldırı (birinci fıkra hariç, madde 102),
 5. Çocukların cinsel istismarı (madde 103),
 6. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188),
 7. Parada sahtecilik (madde 197),
 8. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (iki, yedi ve sekizinci fıkralar hariç, madde 220),
 9. Fuhuş (madde 227, fıkra 3),
 10. İhaleye fesat karıştırma (madde 235),
 11. Rüşvet (madde 252),
 12. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama (madde 282),
 13. Silahlı örgüt (madde 314) veya bu örgütlere silah sağlama (madde 315),
 14. Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk (madde 328, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337) suçları.
- b) Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları.
- c) Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkralarında tanımlanan zimmet suçu.
- d) Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar.
- e) Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 ve 74 üncü maddelerinde tanımlanan suçlar.

(7) Bu maddede belirlenen esas ve usuller dışında hiç kimse, bir başkasının

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

telekomünikasyon yoluyla iletişimini dinleyemez ve kayda alamaz.";

C- 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun;

1- "Soruşturma" kenar başlıklı 82 nci maddesinde,

"Hakim ve savcıların görevden doğan veya görev sırasında işlenen suçları, sıfat ve görevleri gereğine uymayan tutum ve davranışları nedeniyle, haklarında inceleme ve soruşturma yapılması Adalet Bakanlığının iznine bağlıdır. Adalet Bakanı inceleme ve soruşturmayı, adalet müfettişleri veya hakkında soruşturma yapılacak olandan daha kıdemli hakim veya savcı eliyle yaptırılabilir.

Soruşturma ile görevlendirilen hakim ve savcılar, adalet müfettişlerinin 101 inci maddedeki yetkilerini haizdirler.";

2- "Yetkiler" kenar başlıklı 101 inci maddesinde,

"Adalet müfettişleri lüzum gördükleri kimseleri yeminle dinler, gerektiğinde istinabe yoluna başvurabilir ve soruşturmanın zorunlu kıldığı hallerde arama yaparlar. Sübut delillerini, gereken bilgileri bütün daire ve kuruluşlardan doğrudan doğruya toplarlar. Adalet müfettişlerince yapılacak denetim, inceleme ve soruşturmalarda ilgili kuruluş ve kişiler istenecek her türlü bilgi ve belgeyi vermek zorundadırlar.",

Hükümlerinin yer aldığı malûmlarıdır.

II- Türkiye Cumhuriyetinde, yargı bağımsızlığı ile hâkimlik ve savcılık teminatı Anayasa ve kanunlarla tam bir güvence altına alınmıştır. Ancak, tüm demokratik ülkelerde olduğu gibi Devletin hiçbir erkine ve kurumuna, bu erki kullanan kamu görevlilerine sınırsız ve sorumsuz bir alan bırakılmamıştır. Kişilerin hürriyetlerini kısıtlayabilmeye kadar çok özel yetkilerle donatılmış hâkim ve Cumhuriyet savcılarına da suç işleme özgürlüğü tanınmamıştır.

Suçluları soruşturma ve kovuşturmakla görevli hâkim ve Cumhuriyet savcıları, kendileri suç işlediğinde uygulanacak usul konusunda mevzuatımızda herhangi bir boşluk bulunmamaktadır.

Hâkim ve Cumhuriyet savcıları tarafından bir suç işlendiğinin iddia olunması halinde, Anayasanın 144 üncü maddesinde düzenlenen hüküm gereğince, Cumhuriyet savcıları kendileri doğrudan soruşturma yapamayacağından konuyu Bakanlığımıza bildirmekte, Bakanlığımızca iddianın ciddi bulunması halinde konunun tahkiki için bir adalet müfettişi veya muhakkik soruşturma yapmak üzere görevlendirilmektedir.

III- Ceza Muhakemesi Kanununun 135 ilâ 140 ıncı maddelerinin uygulanmasını düzenleyen, "Ceza Muhakemesi Kanununda Öngörülen Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi, Gizli Soruşturmacı ve Teknik Araçlarla İzleme Tedbirlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik" 14/02/2007 tarihli ve 26434 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. İstanbul Barosu tarafından Bakanlığımız aleyhine, söz konusu Yönetmeliğin bazı maddelerinin iptali ile yürütmesinin durdurulması istemiyle açılan davada, Danıştay Onuncu Dairesi 14/10/2008 tarihli ve 2007/2795 esas sayılı Kararıyla Yönetmeliğin bazı maddelerinin yürütmesinin durdurulmasına karar vermiştir. Bakanlığımız tarafından yürütmenin durdurulması kararına yönelik olarak yapılan itiraz üzerine Danıştay İdarî Dava Daireleri Kurulunun 30/04/2009 tarihli ve 2009/107 sayılı Kararıyla itirazın gerekçeli reddine karar verilmiştir. Ancak, açılan dava halen derdest olup, davanın esası hakkında henüz bir karar verilmemiştir.

Bakanlığımız Teftiş Kurulunun görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esasları düzenleyen "Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu Yönetmeliği" ise 24/01/2007 tarihli ve

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

26413 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Yönetmeliğin bazı maddelerinin iptaline yönelik olarak açılan davada, Danıştay Beşinci Dairesi 28/12/2009 tarihli ve 2009/5240 Esas sayılı Kararıyla, Yönetmeliğin 98 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan "haberleşmenin tespiti ve dinlenilmesi gibi delil toplama" ibaresinin yürütmesinin durdurulmasına karar vermiştir. Yürütmeyi durdurma kararının Bakanlığımıza tebliğ edilmesi üzerine, Bakanlığımızca yürütmeyi durdurma kararına itiraz edilmiştir. Bakanlığımızın yapmış olduğu itirazla ilgili olarak Danıştay tarafından henüz bir karar verilmemiş olup, bu dava da halen derdesttir.

IV- 46 hâkim ve Cumhuriyet savcısı hakkındaki incelemelerin 16/11/2009 tarihli "Olur" ile işlem yapılmasına yer olmadığına dair mukteza tayin edilmek suretiyle sonuçlandırıldığı,

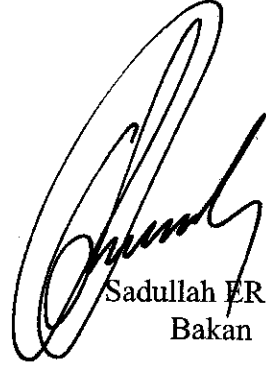
46 hâkim ve Cumhuriyet savcısından 10'u hakkındaki disiplin soruşturmasının, diğer eylemleri yönünden devam etmekte olduğu, bunun dışındaki 36 hâkim ve Cumhuriyet savcısına yapılan işlem sonuçları hakkında 20/11/2009 tarihinde iadeli taahhütlü olarak bilgi yazısı gönderildiği, 17/12/2009 tarihi itibarıyla 14'üne tebliğin yapıldığı, diğer tebligatların ise sonucunun beklendiği,

İncelemesi sonuçlanan 36 hâkim ve Cumhuriyet savcısına ilişkin iletişimin dinlenmesi sonucunda elde edilen kayıtların 17/11/2009 tarihinde CD-DVD kırma makinasında kıyılarak imha edildiği ve buna ilişkin imha tutanağının düzenlendiği,

İnceleme kapsamında hiçbir hâkim ve Cumhuriyet savcısı hakkında ortam dinlemesi yapılmadığı ve buna ilişkin hiçbir kaydın bulunmadığı, sadece telefon konuşmalarının kayda alındığı, mahkeme kararında belirtilen diğer tedbirlerin (teknik takip gibi) fiili olarak uygulanmadığı,

Bakanlığımız kayıtlarından anlaşılmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan